

Siemenkuulumisia

Punaista satoa: 'Filius Blue', 'Aji Cristal' ja 'Starfish'.

Mitä siemeniä valitset puutarhaasi tänä vuonna?

KERÄÄMÄNNE hieno siemensato on jälleen kerran saatu järjestykseen ja luettavakseen. Nyt on taas aika siirtyä siemensuunnitteluista tilauksiin. Toivottavasti vuoden 2020 Siemenluettelosta löytyvät tarvitsemanne siemenet. Siemenluettelon sisältö vaihtelee vuosittain, koska siemenet ovat peräisin jäsenten omista puutarhoista, lukuun ottamatta siemenliikkeistä tulevia vihannesten siemeniä. Kii-tämme kaikkia ahkeria kerääjiä vaivannööstänne!

Pirkko Kukkola vastaa siementilauksista kuten ennenkin. Maatiaisien siemenvarasto on hänen kotonaan Kuusjoella. Jos haluat tilata kirjoja, niin se onnistuu parhaiten suoraan Maatiaisien toimistolta Helsingistä, samoin osoitteenmuutokset ja jäsenyysasiat (toimisto@maatiainen.fi). Kaikkia siemeneriä ei ole saatavilla Helsingin toimistolla, joten varmimmin saat ne tilaamalla suoraan Pirkolta (siemen@maatiainen.fi). Siementen tilaus onnistuu myös netissä: <http://www.maatiainen.fi/puoti/>. Mutta Maatiaisien toimistollakin on mu-

kava pyörähtää katsomassa toimiston antia ja jutella ajankohtaisimmat maatiaisuutiset.

Kotimaiset Kasvikset ry ja Puutarhaliitto ry ovat valinneet vuoden 2020 vihannekseksi paprikat. Paprikoista (*Capsinum annuum*) löytyy paljon erilaisia värejä ja muotoja. Mietoja vihannespaprikoita voi käyttää mm. salaatteihin. Taasen maustepaprikoihin luetaan mm. chilit ja niissä on vahvempi maku. Paprikan seuraksi ruuan maustamiseen sopivat mm. persilja, timjami, korianderi ja meirami. Kuten peruna ja tomaatti, paprikat kuuluvat myös koisokasveihin. Kasvitieteellisesti ne ovat marjoja, mutta arkikielessä niitä sanotaan vihanneshedelmiksi.

Paprikat sisältävät runsaasti karoteenia, C- ja B-vitamiinia, sekä ne ovat hyväksi ruuansulatukselle. Maustepaprikat myös stimuloivat kehoa puolustautumaan taudinaiheuttajia vastaan ja flunssa-aikana niitä kannattaa ottaa käyttöön avaamaan tukkoista nenää. Chilin syömisellä voi

Siperialainen 'Grandpa's Home Pepper' -chili.

'Inca Lost' on perulainen perinteinen chili.

löytää helpotusta mm. reumatisimiin ja chili toimii näin luonnon omana kipulääkkeenä.

Paprikoista löytyy paljon erilaisia värejä ja muotoja. Yksi hauskanmuotoinen on chili 'Starfish' ja puraistessa se tuntuu mukavan rapsakalta. 'Starfish':in lisäksi löytyy valikoimista mm. näitä uutuuksia: vähän harvinaisempaa 'Inca Lost' ja siperialaista 'Grandpa's Home Pepper' -chiliä. 'Inca Lost' on perulainen perinteinen chili, jota on pitkään viljelty. Sen pienet chilit kuivuvat nopeasti ja kuivattuna niistä saa erinomaista chili-jauhetta. 'Grandpa's Home Pepper' -lajike on jalostettu Siperiassa tuottamaan satoa ympäri vuoden sisätiloissa.

Pidemmän Maatiaisien valikoimassa ollut perinnelajike chili 'Flilus Blue' on kotoisin Meksikosta. Sen hedelmät ovat 1-2 cm pitkiä, raakoina tulisia, mutta miedontuvat kypsyyssään. Aluksi hedelmien väri on tumma lila, mutta kypsyyssään väri muuttuu: oranssia ja vaalean sävyjä. Täysin kypsänä se on punainen. Lehdissä, varsissa ja kukissa on myös tumman lilan sävyjä. Kasvutavaltaan se on kaunis, pienikokoinen ja hyvin koristeellinen paprika.

Paprikoita voi periaatteessa kylvää milloin vaan, jos käytössä on lisävaloa, mutta paras aika on tammi-helmikuussa. Tällöin saa sopivan terhoita taimia kesäkaudeksi satoa tuottamaan. Nyt on siis hyvä aika aloittaa paprikoiden esikasvatus!

'Flilus Bluen' värikästä satoa.

Monivuotinen ilmasipuli versoo jo toukokuussa.

Ilmasipulin pikkusipuleita

Ilmasipulin pikkusipuleita sekä talvivalkosipulin itusilmuja on paljon, joten niitä kannattaa tilata jo kylvöihin! Varsinkin ilmasipulin pikkusipulit voivat nahistua keväaseen mennessä. **Vinkkejä talvikylvöön:** Jos maa on jo jäässä tai hangen alla, itusilmut/pikkusipulit voi istuttaa leveään ruukkuun, jota pidetään huoneenlämmössä muutama viikko. Sen jälkeen ruukkuu säilytetään ulkona (ei kova pakkanen) tai viileässä n. 0 asteessa ja tuoreena. Tästä juurtuneet itusilmut istutetaan ulos maahan keväällä. Sipulit/itusilmut voi laittaa jäätyneen maan päällekin, peittää ne n. 15 cm multaa. Tästä lähtevät sitten kasvuun keväällä.

Kylmäkäsiteltävien kasvien siemenet voi laittaa ruukkuun heti kun ne ovat teille kevättälvella tilauksissa saapuneet. Ruukussa voi kernaasti olla pohjalla puhdasta hiekkaa, kylvömultaa tms. sekä kosteutta. Sen päälle ripotellaan siemenet, yleensä pari millimetriä multaa vielä päälle ja harsoksin, jos on. Se estää siementen huuhtoutumista lumen sulaessa. Tämä laitos viedään lumihangen suojaan. Lumihangen puutteessa hätäratkaisuja voi kehittää vanhoista joulukuusista, kuusten oksista ja säkkikankaasta.

Värikästä ja maistuvaa alkanutta vuotta toivottelen

ANNE LEINO

kuvat: Anne Leino

Oikein hyvää alkanutta vuotta kaikille teille, maataisihmiset!

SIEMENIÄ olitte taas ahkerasti keränneet ja lähettäneet tänne Kuusjoelle, suurkiitokset niistä jokaiselle kerääjälle! Jos jollakin vielä löytyy kerättyjä siemeniä, jotka syystä tai toisesta (esim. huonoon aikaan osunut postin lakko) ovat jääneet lähettämättä, niitä voi vielä lähettää. Vaikka ne eivät päädykään uuteen luetteloon, voimme aina lisätä niitä nettikauppaan. Nettikauppa pyritään muutenkin pitämään ajan tasalla: jos jonkin lajin siemenet loppuvat, laji suljetaan

pois näkyvistä. Tilajaat ovat hyvin löytäneet Maataisen nettikaupan. Sen myötä myös muiden kuin Maataisen jäsenten tilaukset ovat runsastuneet huomattavasti. Hyvä niin. Mitä useampi kylvää ja kasvattaa vanhoja maataiskantoja puutarhassaan, sitä varmemmin ne säilyvät. Mutta totta kai myös paperiset tilaukset ovat edelleen yhtä lailla tervetulleita.

Te siementen kerääjät, jos haluatte korvauspussit lähettämistänne siemeneristä, muistattehan

Itusilmuja lehtihangoissa.

mainita asiasta tilausta tehdessänne. Ja tietysti voitte itse valita haluamanne siemenet, me emme täältä lähetä ”mitä sattuu”. Eräällä kerääjällä oli tällainen käsitys.

Sitoutuneita ylläpitoviljelijöitä kaivataan edelleen. Monet ovat jo tämän ylläpitohaasteen ottaneet vastaan. Sen ansiosta olemme saaneet siinä määrin siemeniä esim. ’Simo’-lantusta, ’Evakko’-tomaatista, ’Stenu’-herneestä, ’Marta’-pellavasta, köynnöspinaatista ja pinaattihierakasta, että nämä lajit on ainakin toistaiseksi voitu poistaa ylläpitolistalta ja ovat siis kaikkien Teidän tilattavissa. Myös palsternakat ’Muuruvesi’ ja ’Student’ on poistettu ylläpitolistalta, siemeniä on runsaasti. Nämä vanhat viljelykannat tuottavat komeita, maukkaita juuria, toisin kuin tien varsille villiintyneet lajikumppaninsa. Palsternakasta oli mainio juttu edellisessä jäsenlehdessä (toim. huom: ja tässä lehdessä on edellisessä jutussa lupailtu kertomus ’Muuruveden’ viljelykokemuksista).

Mutta, siis edelleen moni vanha, harvinaiseksi käynyt laji kaipaa omaa ylläpitoviljelijäänsä.

Valkosipulin itusilmuja.

Kylmäkäsittelyn vaativat siemenet ehtii kylvää vielä ulos, jos tilauksen tekee heti luettelon ilmestyttyä. Kylmäkäsittely ulkona vaihtelevine lämpötiloineen on usein tehokkaampi kuin jääkaapin tasainen viileys.

Nyt jäänkin odottelemaan Teidän tilauksia. Keväthän koittaa aivan tuossa tuokiossa!

PIRKKO KUKKOLA